

Natavan HƏSƏNOVA

AMK-nın baş müəllimi,
sənətsünaslıq üzrə fəlsəfə doktoru
Ünvan: Bakı şəhəri, Ələsgər Ələkbərov küç. 7
E-mail: hasanovanatavan2@gmail.com

QANUN VƏ KAMERA ORKESTRİ ÜÇÜN YENİ KONSERT

Xülasə: Təqdim olunan məqalədə əsas məqsəd görkəmli tarzən, professor Məmmədəğa Kərimovun və AMK-nın konsertmeystri Svetlana Əhmədovanın həmmüəllif olduqları qanun və kamera orkestri üçün Konserti forma, məqam baxımından təhlil etmək, bu janrın ifaçılıq xüsusiyyətlərini qeyd etməkdir. Eləcə də burada qanunun bədii-texniki imkanlarının yaratdığı dolğun səslənməni ifadə aydın şəkildə çatdırılması nəzərdə tutulan əsas məsələlərdən biridir. Əsərdə xalq və şifahi ənənəli professional musiqi janrlarının məqam-intonasiya cəhətlərindən, melodik çalarlarından, ritm xüsusiyyətlərindən geniş tərzdə istifadə olunması vurğulanmışdır.

Açar sözlər: qanun, kamera orkestri, konsert, bəstəkar, alət, musiqi mədəniyyəti, xalq musiqisi

Məlum olduğu kimi Azərbaycanda xalq çalğı alətləri üçün yazılmış çoxsaylı konsertlər vardır. Bu bir ənənə halını alaraq bugünkü dövrümüzdə də davamını tapır. İlk dəfə bu janra Hacı Xanməmmədov müraciət etmiş, müəllimi Qara Qarayevin məsləhəti ilə diplom işi kimi tar ilə orkestr üçün “Konsert” əsərini yazmışdır. Əsər Dövlət İmtahan Komissiyası tərəfindən əla qiymətləndirilir və gənc bəstəkarın istedadı musiqi ictimaiyyətinin diqqətini cəlb edir. O vaxtlar hamı Azərbaycanın qüdrətli bəstəkarlar dəstəsinə öz sözü, öz nəfəsi olan bir bəstəkarın gəlişini çox yüksək qiymətləndirirdi. Bu əsərdəki işıqlı cəhətlər solo tar aləti sahəsindəki uğurlu axtarışlar və tapıntılar onun növbəti konsertlərində də davam etdirilir. Bu konsertlərin ilk ifaçıları Əhsən Dadaşov, Hacı Məmmədov, Ramiz Quliyev kimi görkəmli ustad tarzənlərimiz olub.

Xalq çalğı alətləri üçün konsert janrı ənənəsini bir çox tanınmış bəstəkarlarımız – Səid Rüstəmov, Süleyman Ələsgərov, Cahangir Cahangirov, Tofiq Bakıxanov, Ramiz Mirişli və b. davam etdirərək bu janra müraciət etmiş və sanballı əsərlər yaratmışlar. 1990-cı ildə Hacı Xanməmmədov yenə də musiqimizdə ilk dəfə olaraq Kamança və orkestr üçün konsert bəstələyir və əsər mərhum sənətkarımız Ədalət Vəzirovun ifasından sonra tez bir zamanda məşhurlaşır, ifaçıların repertuarına və tədris proqramlarına daxil olur.

Məlumdur ki, qanun alətindən orkestrdə əsasən müşayiətçi bir alət kimi, yeri gəldikcə isə solo çalğı aləti kimi də istifadə edilir. İnsanın estetik duyğuları-

nı, bədii həzz və düşüncələrini səlis ifadə etdiyinə, gözəl tembr və səslənmə xüsusiyyətinə görə Yaxın Şərq ölkələrində qanun aləti xüsusilə sevilmişdir. Qanun uzun müddət musiqi ədəbiyyatımızda "kanon" adlandırılmışdır [7]. Peşəkar musiqiçilərin çalğı aləti sayılan qanunda virtuozluq tələb edən əsərlər, başlıca olaraq muğamlar xüsusilə böyük ustalıqla ifa olunur. Bir sıra Şərq ölkələrində, o cümlədən Orta Asiya və Zaqafqaziya respublikalarında geniş yayılmış bu alət əsasən qadın ifaçıları tərəfindən səsləndirilir. XVII əsrin məşhur musiqiçisi, “Risaleyi-musiqi” kitabının müəllifi Dərviş Əlinin fikirlərinə istinadən S.Abdullayeva belə hesab edir ki, müasir qanun alətinin prototipi qədim yunanlar tərəfindən icad edilmişdir [1, s. 50].

Ü.Hacıbəyli qanunun ifaçılıq imkanlarına yüksək qiymət verərək yazır: “... Ərəblərin öz qanunu var imiş ki, bu saz vasitəsilə bir də digər sazları kök edərmiş. Qanun Rast kökündə qurulmuş. Bu gün hər bir musiqar üçün piano çala bilmək vacib olan kimi, o vaxt ərəblərdə dəxi bütün musiqarların öz çalğılarından əlavə qanun çalmağı dəxi özlərinə borc bilməşlər [4, s. 237].

Hər bir alətin ifadə vasitələrinin zənginləşməsində, eləcə də onun yeni imkanlarının üzə çıxmasında, ifaçılığın təkamülündə bu alət üçün yazılan orijinal əsərlər və işləmələr də xüsusi əhəmiyyət daşıyır. Qanun üçün orijinal əsərlər və köçürmələrdə bu alətin ifa xüsusiyyətləri, texniki imkanları yetərinə açılır. Qanun üçün solo əsər yazmaq daha çətinidir, bu zaman bəstəkar alətin bütün texniki akustik imkanlarını nəzərə almalıdır. Eyni zamanda bəstəkar milli xüsusiyyətləri qabarıq göstərməli, qanunun spesifik xüsusiyyətlərini dərinlən bilməlidir. Ştrix və applikatura dəqiq qeyd olunmalıdır. Tonallığı dəyişib, əsəri transpozisiya edərkən alətin imkanları nəzərə alınmalıdır.

Məlumdur ki, qanun aləti müəyyən səbəblər üzündən bir müddət milli çalğı alətlərimiz sırasından kənar edilməsi səbəbindən bu alət üçün repertuarda əsas etibarilə köçürmələr tətbiq olunmuşdur. Əlbəttə, Azərbaycan bəstəkarlarının zəngin, rəngarəng və məhsuldar yaradıcılığına müraciət edən musiqiçilər bu alət üçün köçürmələrin köməyi ilə gözəl repertuar tərtib etməyə nail olmuşlar. Lakin qanun aləti üçün məxsusi yazılan əsərlərin sayı kəmiyyət etibarilə həddən ziyadə azlıq təşkil edir. S.Ələsgərovun qanun və xalq çalğı alətləri orkestri üçün “Poe-ma” və D.Dadaşovun əsrarəngiz “Çinarənin sevinci” (qanun və piano üçün parlaq Skerso) kimi orijinal əsərlər istisna olunmaqla bu sahədəki repertuar demək olar ki, yox idi. Daha sonralar xalq artisti, professor Dadaş Dadaşov 2009-cu ildə ilk Qanun və simfonik orkestr üçün Konserti bəstələyir.

Təqdim etdiyimiz məqalədə biz bu sahədə yazılan daha bir əsər haqqında danışacağıq. Əməkdar incəsənət xadimi, professor Məmmədəğa Kərimovun (Qeyd 1) və Azərbaycan Milli Konservatoriyasının baş müəllimi, aparıcı konsertmeyster Svetlana Əhmədovanın həmmüəllif olduqları Qanun və kamera orkestri üçün yazdığı Konsert (2018) bu yönümdə atılan uğurlu addımlardan, qanun və kamera orkestri üçün yazılmış maraqlı nümunələrdəndir. Əsərdə milli musiqi ənənələri ilə

bağlılıq parlaq şəkildə təzahür edir. Bu həm əsərin kompozisiya quruluşunda, həm də məqam-intonasiya və melodik xüsusiyyətlərində özünü büruzə verir.

Bu əsər Məmmədağa müəllimin tələbəsi, qanun ifaçısı, beynəlxalq və respublika müsabiqələri laureatı, AMK-nın baş müəllimi və bu sətirin müəllifi Natavan Həsənovaya həsr edilib. İlk dəfə əsər Məmmədağa Kərimovun 70 illik yubiley gecəsində [5] Azərbaycan Milli Konservatoriyasının böyük zalında kamera orkestrinin ifasında deyil, fortepiano üçün müşayiətilə səslənmişdir. Əsərin yaranması barədə Məmmədağa müəllim belə deyir: “Bir dəfə tar ifa edən zaman bir mövzu keçdi beynimdən. Mövzunu başladım çalmağa, gördüm ki, o mövzu heç bir indiyə qədər yazılmış mövzuya yaxın deyil. Yadımdan çıxmaması üçün onu yazıya aldım və bir müddət keçəndən sonra gördüm ki, mövzular xeyli çoxalıb. Bunları hansısa bir alət üçün işləmək haqda fikirləşdim. 15 ildən artıq kafedra müdiri olduğum vaxtlardan qanun üçün yazılan əsərlərin məhdud olduğunu gördüm və qərara gəldim ki, elə bu alət üçün də olsun. İlk variantda qanunla fortepiano üçün nəzərdə tutmuşdum. Qanun aləti çox təkmilləşmiş alət deyil, amma onun ifaçılıq texnikası genişdir və mənə ürəyimdə bir arzum var idi. Çox hörmət bəslədiyim, mənə sevimli tələbələrimdən olan, istedadlı qanun ifaçısı Natavan xanıma bir iş həsr etmək istəyirdim. Əvvəlcə üçüncü hissə yazıldı və mənə 70 illik yubiley gecəmdə ifa etməsini Natavan xanımdan xahiş etdim. O dövrdə bu əsər konsertin üçüncü hissəsi kimi yox, fortepiano partiyasının müəllifi Svetlana Əhmədovanın müşayiəti ilə bir skerso kimi ifa etdilər və mənə elə gəlir ki, pis də qəbul olunmadı. Ondan sonrakı dövrdə mən konsertin birinci və ikinci hissələrini də tamamladım və əsər qanun və kamera orkestri üçün yazılan Konsert kimi ərsəyə gəldi. Natavan xanım isə əsəri böyük məmnuniyyətlə bir neçə dəfə Azərbaycan Akademik Dövlət Filarmoniyasının, Kamera və Orqan musiqi zalının (Kırxanın) səhnələrində Q.Qarayev adına Azərbaycan Dövlət Akademik Kamera Orkestrinin müşayiəti ilə müvəffəqiyyətlə ifa etdi” (Qeyd 2). Əsər 18 noyabr 2018-ci il, 2 mart və 4 aprel 2019-cu il tarixlərində Azərbaycan Akademik Dövlət Filarmoniyasının [8], eləcə də Kamera və Orqan musiqi zalının (Kırxanın) səhnəsində [9] və Gürcüstanda, Tiflis şəhərində (2021-ci il dekabr) ifa olunub. Məmmədağa Kərimov Konserti vaxtaşırı təkmilləşdirdiyinə görə əsərin səslənməsində fərq nəzərə çarpa bilər.

Tədqiqatda əsas məqsədimiz “Konsert”i forma, məqam baxımından təhlil etmək, bu janrın ifaçılıq xüsusiyyətlərini qeyd etməkdir. Əsər klassik formada yazılıb. Lakin konsertin həcmi 50-ci illərdən bu günə kimi yazılmağa başlamış milli çalğı alətləri üçün yazılmış Azərbaycan konsertləri – Hacı Xanməmmədovun tar, kamança konsertləri, Süleyman Ələsgərovun tar konsertləri kimi böyük həcmli deyil. Bunu müasir zamanın sürətlənən tempi ilə əlaqələndirmək olar. Hər zamanın öz hökmü var, Məmmədağa müəllim dediyi kimi, “bu gün dinləyici 45 dəqiqə oturub bir konsertə qulaq asa bilməz”. Bu səbəbdən müəllif konsertin yorucu olmamasına çalışıb ki, dinləyici diqqətini itirməsin.

Konsert 3 hissəli formadadır. *Sonata allegro* formasında yazılan I hissə 4 xanəlik girişlə başlayır (Nümunə 1). Giriş mövzusu c mayəli rast məqamında verilən əsas mövzuya keçir (Nümunə 2).

Nümunə 1

Allegretto

Qanun

Piano

Qanun

Pno.

Nümunə 2

Qanun

Pno.

Əsas mövzu tezliklə öz yerini bağlayıcı partiyaya (28-ci xanədən *Moderato*ya qədər) verir. Bağlayıcı partiyanın mövzusu əsas partiyanın intonasiyasına əsaslanarsa da, tamamilə müstəqil, canlı və orijinal bir obraz kimi üzə çıxır. Eyni zamanda bağlayıcı partiya əsas və köməkçi partiyaların obrazlarını arxada qoyur və onların təzadına mane olmur. Bu onun xüsusi ifaçılıq xarakteri ilə izah olunur. Beləliklə, bağlayıcı partiyanın ardınca h mayəli “Xaric Segah” muğamı üzərində incə xarakterli köməkçi mövzu başlayır (Nümunə 3).

Nümunə 3

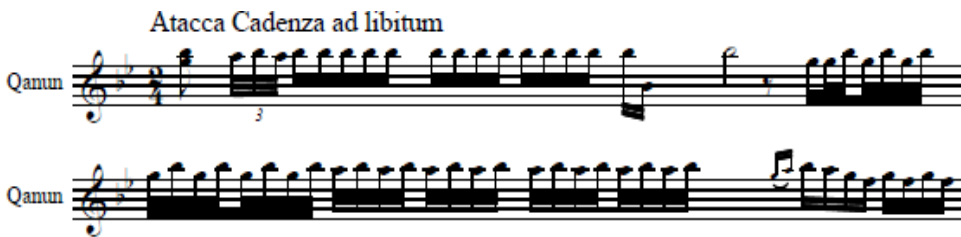

Köməkçi mövzunun daxilində biz zil Segahı, “Xaric Segah”ın Mübərriqə şöbəsinə eşidə bilirək. Köməkçi mövzunun sonunda yenidən “Segah”ın mayəsinə qayıdır və hətta burada *Ad libitum* şəklində ifaçının öz ixtiyarına buraxılır. İfaçı burada sərbəst tərzdə, yəni öz istədiyi kimi muğamı ifa edir.

124-cü xanədən işlənmə bölməsi başlayır və c mayəli “Rast” muğamına qayıdış olunur. Burada müxtəlif cür texniki vasitələrdən istifadə olunub. Dəyişkən ölçü (16/9, 16/7) ifaya yeni bir tərz gətirir. Kadensiya sırf muğam xarakterlidir.

Nümunə 4

Atacca Cadenza ad libitum

Kadensiyanın sonunda yenidən əsas mövzuya qayıdış baş verir. Əsas mövzu burada orkestrin ifasında keçir, solo alətin texniki ifası ilə müşayiət edilir (Nümunə 5). Birinci hissə koda ilə tamamlanır (Nümunə 6).

Nümunə 5

Musical score for Nümunə 5. The score is in 2/4 time and features a Qanun and Piano (Pno.) accompaniment. The Qanun part is marked *mf* and consists of a series of eighth-note chords. The Pno. part is marked *f* and consists of a series of chords and eighth-note patterns.

Nümunə 6

Musical score for Nümunə 6. The score is in 2/4 time and features a Qanun and Piano (Pno.) accompaniment. The Qanun part is marked *f* and consists of a series of eighth-note chords. The Pno. part is marked *f* and consists of a series of chords and eighth-note patterns.

II hissə tam lirik xarakterlidir. Bu hissədə bəstəkar sanki romans xarakterli bir giriş vermişdir (Nümunə 7).

Nümunə 7

Musical score for Nümunə 7. The score is in 2/4 time and features a Qanun and Piano (Pno.) accompaniment. The tempo is marked *Moderato* with a quarter note equal to 126 (♩=126). The Qanun part is marked *mp* and consists of a series of eighth-note chords. The Pno. part is marked *mp* and consists of a series of chords and eighth-note patterns.

Bu hissə mürəkkəb 3 hissəli formada yazılmışdır. I bölmə (A) g mayəli “Bayatı-Şiraz” muğamına əsaslanır. Burada ortada zil Bayatı-Şiraz gedişi də özünü göstərir (Nümunə 8).

Nümunə 8

Orta bölmə də (B) g mayəli “Bayatı-Şiraz” məqamına əsaslanırsa da, burada “Rast”ın “Şikəsteyi-Fars” şöbəsinin intonasiyası (360-cü xanə) eşidilir. 378-i xanədə yenidən “Bayatı-Şiraz”a qayıdıb olur. Burada yeni (c) “Bayatı-Şiraz”ın Üzzal hissəsinə yaxın mövzu əmələ gəlir. Bütün bu məqam dəyişiklərindən istifadə bəstəkarın muğamlarımızı gözəl bilməyindən xəbər verir.

İkinci hissədə bir neçə xanədən ibarət Kadensiya tipli *Ad Libitum* – sonluq verilir. Bu da “Bayatı-Kürd” muğamına yaxın olan bir mövzudur. İkinci hissənin sonunda yenidən A mövzusunə qayıdır. Burada bəstəkar bəzi notların üzərində L hərfi ilə ox işarələri qoymuşdur. Bunlar ləl barmaq xarakterli səslər kimi istifadə olunur. Qeyd edək ki, qanun alətində nizamlayıcıları incə vibrasiya etməklə həmin səslənməni almaq mümkündür.

Konsertin III hissəsinin musiqisi insanı şəən əhvali-ruhiyyəli obrazlar aləminə aparır. E mayəli bayatı-şiraz məqamına əsaslanan III hissə giriş və kodalı rondo formasında yazılmışdır: **ABA₁CA**. Bu hissə 8 xanəli girişlə başlayır (Nümunə 9).

Nümunə 9

Allegro =80

Qanun

Pno.

Qanun

Pno.

Ardınca A refren səslənir. 552-ci xanədən 560-a qədər olan bir hissə özünəməxsusluğu ilə seçilir. Qanun alətinin texniki imkanlarına, səslənmə xüsusiyyətlərinə uyğun işləmələr (3 oktava həcmində arpeciolar) eşidilir. Bu da qanunun geniş diapazonunu nümayiş edir (Nümunə 10).

Nümunə 10

Andante poco con moto

Qanun

Pno.

Qanun

Pno.

Refrenin (A) ardınca *Andante con moto* - B mövzusu (epizod) verilir. Öz lirik xarakteri ilə seçilən mövzu ikinci hissənin mövzusuna yaxındır. 584-cü xanədən yenidən qanun alətinə xas texniki işləmələrdən istifadə edərək ifaçı öz imkanlarını göstərə bilər. Bunu da yaradan 16-lıq və 32-lik notlarla sürətlə ifa olunan passajlardır.

558-cı xanədən yenidən kadensiya *Ad libitum* verilir. Kadensiya virtuoz xarakterlidir, solistdən çox böyük məharət tələb edir. Burada solist kimi qanun alətinin geniş imkanlarından, müxtəlif qanun ştrixlərindən istifadə olunub (akkordlar, arpeciolar, vibrasiyalar, glissando və s.). Məhz bu ştrixlər qanun ifaçısına əsərə öz yanaşmasını əlavə etmək imkanı verir. Burada indiyə qədər bu alət üçün yazılmamış bir yazı tərzində ifa verilir. Kadensiyanın sonunda solist sol əldə mövzu ifa edərkən sağ əllə qanunun “deka”sına vuraraq sanki həmin mövzunu ritmik zərbələrlə müşayiət etməlidir.

11 rəqəmindən “Maestoso”ya keçid olur. 8 xanəlik keçidlə yenidən A mövzusu bir qədər dəyişilmiş formada – A₁ şəklində ifa olunur və burada məqam dəyişikliyi də özünü göstərir. 646-cı xanədən başlayan orta hissə (C) funksiyasını daşıyaraq əsəri texniki cəhətdən mürəkkəbləşdirir.

Nümunə 11

The image shows a musical score for two instruments: Qanun and Piano (Pno.). The Qanun part is written on a single staff in 3/8 time, featuring a melodic line with various ornaments and slurs. The Piano accompaniment is written on two staves (treble and bass clef) and consists of chords and single notes, with some slurs and accents.

17-ci rəqəmdən yenidən (A) refren səslənir və əvvəlki məqama qayıdılır. III hissə kiçik koda ilə tamamlanır.

Beləliklə, qanunun özünəməxsus ifa xüsusiyyətləri, bəstəkarın nəzərdə tutduğu fikirləri daha təsirli çatdırmasında texniki imkanların yetərinə olması, onun bədii-texniki imkanlarının yaratdığı dolğun səslənməni ifadə aydın şəkildə nəzərə çatdırmağa çalışmışıq. Əsərdə xalq və şifahi ənənəli professional musiqi janrlarının məqam-intonasiya cəhətlərindən, melodik çalarlarından, ritm xüsusiyyətlərindən geniş tərzdə istifadə olunması əsərin təsirli alınmasına zəmin yaratmışdır. Bu əsərdə alətin bütün texniki imkanları həmmüəlliflər tərəfindən istifadə olunmuşdur. Əsər milli məqam sisteminə dayaq olaraq yaddaqalan melodiyaları,

tembr dramaturgiyası baxımından maraqlıdır. Ümidvarıq ki, qanun üçün not ədəbiyyatının zənginləşdirilməsi milli musiqimizin daha çox təbliğinə və tanınmasına dəstək olacaqdır.

Qeydlər:

1. *Yüksək ifaçılıq mədəniyyətinə malik Məmmədəğa Kərimov milli musiqimizin təbliğində, sevilməsində və yeni tar ifaçılarının yetişdirilməsində böyük xidmətlər göstərən sənətkarlarımızdandır. Onun yaradıcılığından danışarkən ifaçılıq fəaliyyətini xüsusi qeyd etmək lazımdır. İlk fəaliyyət göstərdiyi ansambıl məhz Əhməd Bakıxanovun rəhbərlik etdiyi Azərbaycan televiziyası və radiosunun xalq çalğı alətləri ansambli olmuşdur. Gənc istedadlı tarzəni bu ansamblla Əhməd Bakıxanov özü dəvət etmişdir. O, burada çalışdığı illərdə xalq musiqisinin incəlikləri ilə əyani olaraq yaxından tanış olmuş, mahir ifaçı kimi yetişmişdir. Pedaqoq anlayışının mahiyyətini dərinləndirib, cəmiyyət, musiqi sənəti üçün istedadlı kadrlar yetişdirməyi qarşısına məqsəd qoyan Məmmədəğa Kərimov 50 ildir ki, sevdiyi peşə ilə məşğuldur. O, pedaqoji fəaliyyətində bir çox ifaçı və pedaqoqlar yetişdirmişdir. Təsədüfi deyil ki, onun tələbələri olmuş musiqiçilər hazırda Respublikanın qabaqcıl musiqi xadimləridir. Milli musiqimizin, xalq mahnı və muğamlarımızın mahir ifaçısı, professor Məmmədəğa Kərimov pedaqoji təcrübəsi ilə milli mədəniyyətimizin inkişafı və təbliği istiqamətində fəaliyyətini bu gün də davam etdirir. 1987-ci ildə Tiflisdə namizədlik dissertasiyasını müdafiə etmiş, sənətsünaslıq üzrə fəlsəfə doktoru elmi adını almış M.Kərimov bir sıra elmi-tədqiqat işləri (“Üzeyir Hacıbəyli yaradıcılığında xəlqilik”, “Muğamların yaranması tarixinə dair”, “Unudulmaz tarzən”, “Azərbaycan muğamlarına arxeoloji və tarixi baxımdan nəzər”, “S.Rüstəmovun mahnıları”, “S.Ələsgərovun kamera instrumental musiqisi”) və publisistik məqalələr, metodik tövsiyə və dərs vəsaitləri (“Azərbaycan xalq çalğı alətləri not ifaçılığının tarixi”, “Firəngiz Babayevanın tar ilə simfonik orkestr üçün Konserti”, “T.Bakıxanovun Tar ilə simfonik orkestr üçün 4 saylı Konserti” metodik tövsiyələr) və not məcmuələrinin, rus və ingilis dillərinə tərcümə edilmiş “Azərbaycan xalqının musiqi irsi” (2007) adlı monoqrafiyanın müəllifidir.*

2. *Məmmədəğa Kərimovla məqalə müəllifinin fərdi söhbətindən. 2020-ci il.*

ƏDƏBİYYAT:

1. Abdullayeva S.A. Azərbaycan çalğı alətləri dünyanı valeh edir. B.: «NURLAR» Nəşriyyat-Poliqrafiya Mərkəzi, 2016, 288 s.
2. Əliyeva T.M. Qanun alətinin işlənmə texnologiyası // “Konservatoriya” elmi jurnalı, 2009, №1, s. 171-173
3. Əliyeva T.M. Azərbaycan qanunu və dünyanın yatıq simli alətləri // Musiqi dünyası, 2010, 1-2 /43. s. 129-132

4. Hacıbəyli Ü.Ə. Şərq musiqisi haqqında Qərb alimlərinin təfsiri. Əsərləri, ikinci cild. B.: Az.SSR EA nəşriyyatı, 1965, səh.84-86
5. Qulamova J. Tarın simlərindən qəlblərə axan musiqi. Məmmədağa Kərimov-70. // “Konservatoriya” jurnalı, 2018 – 4, s.99-102. URL:<http://konservatoriya.az/?p=4263>

Notoqrafiya

6. Kərimov M. Əhmədova S. “Qanun və kamera orkestri üçün Konsert”. 3 hissəli. Əlyazma.

Saytoqrafiya:

7. Vikipediya. Açıq ensiklopediya. Qanun (musiqi aləti). URL:[https://az.wikipedia.org/wiki/Qanun_\(musiqi_al%C9%99ti\)](https://az.wikipedia.org/wiki/Qanun_(musiqi_al%C9%99ti))
8. Məmmədağa Kərimov. Qanun və kamera orkestri üçün konsert. I hissə. Azərbaycan Akademik Dövlət Filarmoniyasındakı konsert. Dirijor Turan Manafzadə (2 mart 2019-cu il.) URL:<https://youtu.be/5SICRq4Gwgk>
9. Məmmədağa Kərimov Konsertino “Natavana ithaf” 3 cü hissə (18 noyabr 2018-cu il). Solist Natavan Həsənova, konsertmeyster Svetlana Əhmədova. URL:<https://youtu.be/sRX617zaIc>

Натаван ГАСАНОВА

Старший преподаватель АНК,
доктор философии по искусствоведению

НОВЫЙ КОНЦЕРТ ДЛЯ КАНУНА И КАМЕРНОГО ОРКЕСТРА

***Резюме:** Основная цель представленной статьи – анализ формы, связи с мугамным искусством, выявление традиционных и инновационных особенностей интерпретации «Концерта для кануна и камерного оркестра» Мамедаги Керимова, написанный в соавторстве со Светланой Ахмедовой. В статье отмечены разносторонние художественно-технические возможности инструмента канун, благодаря которым произведение обретает яркое, полное и красочное звучание; широко используются ладово-интонационные и ритмические особенности жанров устного и профессионального музыкального творчества.*

***Ключевые слова:** канун, камерный оркестр, концерт, композитор, инструмент, музыкальная культура, народная музыка, жанр*

Natavan HASANOVA

Azerbaijan National Conservatory
head teacher, Ph.D of Art

NEW CONCERT FOR QANUN AND CHAMBER ORCHESTRA

***Summary:** The main purpose of this article is analysis of the form and connection to mugham art, revealing of traditional and innovative features of interpretation of «Consert for qanun and chamber orchestra» by Mamedaga Kerimov, co-authored with*

Svetlana Akhmedova. In the article, there are mentioned versatile artistic and technical capabilities of instrument qanun, thanks to which composition assumes bright, full and rich sounding; mode-intonational and rhythmical particularities of oral and professional musical work are widely used.

Keywords: *qanun, chamber orchestra, concert, composer, instrument, musical culture, national music, genre*

Rəyçilər: AMK-nın professoru Ramiz Əzizov
sənətşünaslıq üzrə fəlsəfə doktoru, AMK-nın professoru İlham Nəcəfov